

Otázka: Jihovýchodní Evropa

Předmět: Zeměpis

Přidal(a): pajak

Lokalizace

-zahrnuje státy na Balkánském poloostrově (kromě Řecka – to se řadí do jižní Evropy)

-kromě Makedonie a Srbska mají všechny státy přístup k moři – k Jaderskému, Egejskému nebo Černému

-3 základní části:

1. Bulharsko, Rumunsko – členové EU
2. bývalé státy Jugoslávie
3. Albánie

Přírodní poměry

• *povrch*

-hornatý – ovlivněn alpínsko-himálajským vrásněním (třetihory)

-leží zde dvě nejvýznamnější evropská pohoří:

→ **Karpaty** – zasahují do Rumunska a Srbska

→ **Alpy** – zasahují do Slovinska (nejvyšší pohoří Slovinska = Julské Alpy)

-další pohoří:

→ **Dinárské hory** (pobřeží Chorvatska; krasová oblast – např. Plitvická jezera)

-bulharská pohoří:

→ **Vitoša, Rila, Pirin, Stará Planina, Rodopy**

-mezi pohořími se nacházejí důležité nížiny:

→ **Valašská nížina, Velká uherská nížina, Hornothrácká nížina** (Bulharsko)

• **vodstvo**

-je to spíše sušší část Evropy

Řeky

úmoří Černého moře:

-„osu regionu“ tvoří **Dunaj**

-přítoky: **Dráva** a **Sáva** (z Alp), **Tisa** (z Maďarska), **Maruše** (Rumunsko)

úmoří Jaderského a Egejského moře – minimální odtok

-Egejské – **Marica** (Bulharsko), **Vardar** (Makedonie, v Řecku = Axios)

-Jaderské – prudké řeky horského typu, nemají velký význam

Jezera

-většina ledovcového původu v horách

-nejvíce v Albánii: **Skadarské jezero, Ochridské jezero**

Umělé vodní nádrže

-**Železná vrata** na Dunaji – jedna z největších v Evropě

- **podnebí**

-severní oblast (větší) leží v mírném pásu a jižní část v subtropickém

-kontinentalita – kolem spíše malé vodní plochy → nevyrovnané teploty (větší rozdíly mezi zimou a létem)

-návětrná strana Dinárských hor – Cerkvica – místo s nejvyšším úhrnem srážek v Evropě (zima)

- **vegetace a půdy**

-půdy – špatné, hodně hornatých míst; jinak převažují hnědozemě

-vegetace – lesy mírného pásu, středomořská vegetace (dužnaté keře...)

Obyvatelstvo -národnostní i náboženské složení je komplikované

- **rasa**

-převažuje europoidní

- **náboženství**

-dominuje křesťanství

→ katolické země: Chorvatsko a Slovinsko

→ pravoslavné (ortodoxní) země: Bulharsko, Rumunsko, Srbsko, Makedonie, Černá Hora

→ evangelíci zde nejsou

-islám - 2 státy s jeho převahou: Bosna a Hercegovina, Albánie

⇒ komplikované v bývalé Jugoslávii - menšiny vyvolávající nepokoje

-Bosna a Hercegovina - Bosenská část = muslimská x Srbská krajina = pravoslavná

• **etnická a jazyková roztržštěnost**

-indoevropská jazyková rodina

→ jihoslovanské jazyky: srbština, chorvatština, bulharština, slovinština

→ románský jazyk: rumunština

→ albánština: úplně samostatná skupina

-písmo - v Bulharsku a Srbsku cyrilice

-nejchudší země - Albánie a Kosovo: nejvyšší přirozený přírůstek v Evropě, silná emigrace do západní Evropy (politická situace, válka, práce...)

Hospodářství

• **Bulharsko a Rumunsko**

-nejvyspělejší státy, v roce 2007 přijaté do EU (zatím jako poslední)

-poměrně velký potenciál

Rumunsko (hl. město Bukurešť)

-nerostné bohatství - Transylvánie (střed) = černé uhlí, železná ruda; pobřeží (šelfová oblast) = ropa a zemní plyn

-dobré podmínky pro zemědělství – obiloviny (pšenice, ječmen, kukuřice), v horských oblastech brambory, na jižních svazích vinná réva

-chov – ovce a kozy (Rumunsko – hodně ovcí na evropské poměry)

→ hlavně primární sektor

-průmysl = hlavně těžký (zpracování vytěžených surovin), strojírenství – Dacia (zastřešená Renaultem)

Bulharsko (hl. město Sofie)

-hlavně služby a cestovní ruch (pobřeží, které bylo podporováno už před rokem 1989) → rekreace v létě i zimní cestovní ruch (kolem Sofie – letiště! – silně hornatá oblast → lyžařská střediska)

• **státy bývalé Jugoslávie**

Slovinsko (hl. město Lublaň)

-suverénně nejvyspělejší, minimálně zasaženo válkou (od Jugoslávie se odtrhlo 1991)

-do EU přijato 2004 (nejvyspělejší ze všech tehdy přijatých)

-podobné zemím alpského typu (Rakousko...)

-malá země, průmysl zaměřen na lokální obory, nemá evropský význam

-zimní i letní cestovní ruch (Alpy, Jaderské moře)

Chorvatsko (hl. město Záhřeb)

-bohaté pobřeží: cestovní ruch (Jaderské moře, památky...)

-vnitrozemská oblast je chudší, i když v ní leží hlavní město: průmyslová část (těžký průmysl, co zde zbyl z období socialismu)

Srbsko (hl. město Bělehrad)

- největší státní celek bývalé Jugoslávie
- zemědělsko-průmyslový stát – dominuje rostlinná výroba (kukuřice, pšenice, vinná réva, tabák)
- hospodářství silně postiženo mezinárodním embargem a bombardováním letouny NATO (operace v Kosovu)
- národnostně různorodé – Srbové, Albánci, Chorvati, Maďaři atd. (dvě autonomní provincie – Kosovo – vyhlásilo samostatnost – a Vojvodina)

Kosovo (hl. město Priština)

- historické území Srbska s převahou Albánců
- vyhlásilo nezávislost, ale stále jsou zde problémy
- jeden z nejchudších států Evropy

Bosna a Hercegovina (hl. město Sarajevo)

- poměrně chudý stát, hospodářství rozvrácené válkou
- hlavní oblasti hospodářství = zemědělství a těžba (barevné kovy)
- muslimští Bosňáci, pravoslavní Srbové a katoličtí Chorvati → 1992 – 1995 občanská válka

Černá Hora (hl. město Podgorica)

- zemědělsko-průmyslový stát, dobré podmínky pro cestovní ruch (moře a jen mírně narušená příroda)
- není v EU, ale platí se zde eurem

Makedonie (hl. město Skopje)

- není moc rozvinutá – hl. zemědělství (pšenice, kukuřice, brambory, vinná réva; ovce a skot)

-průmysl hlavně těžební (železo i barevné kovy), vysoká nezaměstnanost

-1963 ničivé zemětřesení ve Skopji

- **Albánie**

Albánie (hl. město Tirana)

-jedna z nejméně rozvinutých zemí Evropy

-hlavně zemědělství – zejména rostlinná složka: pšenice, kukuřice, slunečnice, olivy...

-velká chudoba a nezaměstnanost → způsobuje často nelegální emigrace do Itálie

-nedostatečná a nekvalitní dopravní síť